

"Ve hâkezâ, git gide, o tekrarda yalnız bir kısım letâif kalır ki, pek geç usanıyor; devam eder, daha mânâya ve tetkikata hiç ihtiyaç bırakmıyor. Gaflet kuvve-i müfekkireye zarar verdiği gibi ona zarar vermiyor." Bu cümleleri açıklar mısınız?

Burada anlatılmak istenen husus; insan mahiyetindeki her bir duygu ve latifenin tatmin olma ya da ibadet şeklinin farklı ve muhtelif olduğudur.

İnsanın mahiyetinde binlerce hissiyat ve duygular vardır. Bunların hepsinin ibadet ve vazifesi muhteliftir. Aklın vazifesi düşünmek, ibadeti ise tefekkürdür. Kalbin vazifesi sevmek, ibadeti ise muhabbetullahtır vs.

İşte Kur'an, insana hitap ederken bütün bu duygu ve latifelerin vazife ve ibadetine mutabık bir şekilde hitap ediyor. Yani ayet akla, kalbe, vicdana, ruha, zahiri ve batini hasselere ayrı ayrı rızıklarda ve hitaplarda bulunuyor. Birisini beslerken, diğerini ihmal etmiyor.

Akıl ayetten hissesini alıp bir kenara çekildiğinde, diğer duygu ve latifeler de sıraya girip hisse ve payını alıyorlar. İşte bu hisse ve pay dağıtımında bazı duygular çabuk doyup kenara çekilirken, bazı duygular ise usanmadan bıkmadan ayetten hisse almaya devam ediyor. İnsanın midesinin doyduğu halde gözünün doymaması misüllü akıl ve kalp doyduğu halde, uzun müddet geçtiği halde doymayan duygu ve latifeler de vardır.

İşte Kur'an'ın aslında ve orijinalinde bütün bu duyguları doyuracak ve tatmin edecek malzemeler mevcuttur. Şayet Kur'an'ı sadece akla hitap edecek şekilde tercüme edip meal verilecek olunursa, diğer hasse ve duygular nasipsiz ve rıziksız kalırlar. Bu sebepten dolayı meal Kur'an'ın yerini tutamaz. Kur'an her tarafı ile özdür, içinde işe yaramayan kışır ve kazurat yoktur. Her bir harfi ve cümle yapısı bir hasseye konu ve rızıktır. Bu sebeple asıl ve orijinalin yerini hiçbir çeviri ve tercüme tutamaz.

Kıraat ve tesbihleri düşünmeden yap denilmiyor. Akıl hissesini alıp bir kenara çekildiğinde vazifen bitmiş olmaz deniliyor. Yani Kur'an sadece akla hitap etmiyor, diğer hasse ve duygulara da hitap ediyor.

Öyle ise **"Ben anladığımı anladım, bir daha okumama gerek yok."** denilemez. İnsanın duygu ve hisleri mide gibi sürekli acıklar ve rızık ister. Biz de bu hisleri doyurmak için sürekli zikir ve kıraat ile meşgul olmak durumundayız.